

מסורת הש"ס

א) נמסות יד: חז"ל העריך ערך גזר ב' גזרה שה' לא גמיר פי' לא גמיר ריש גיש אלף הא' לרש' ולנמו' ע"ל וזה מושב קושים הנוס' דהנא דריה גיש', ב) וימא יט: ע"ש', ג) נפסחים קמ: מולין קמ', ד) ונטין עט: בייק ע"ז, ה) ונעיל ד', ו) געיל 35, ז) עירובין פ"ח, ח) נסס', ט) נפי' פוסה ו', י) עירובין פו: פוסה טו", יא) געיל ד', יב) זיל נחמלא, יג) ובמדבר יז.

הגהות הב"ח

א) גב' ונמא' אילמא במעשר, גיש' פי' ופליגי בהנחה גופו א' כהנתן סמן דמי: ב) שם הא' פחות משלשה פסא' מאי איבא למיורא המס' הייט:

גליון הש"ס

גב' והאמר ר"א הוציא משוי' עיין עירובין דף ג' ע"א מדיה' והא' כעיי:

מוסף רש"י

ג"ש לא גמיר. ולא למדה מנח' (פחות יד:). קלוטרא. נתון הליך, כמי שהונחה. לארץ (יטסין טו). הפסח הכולל ונקלט באיזה של רה"ר כמי שהנחה נכחו. הוא ופע"ג דלה נח (רע"ב ד:). ההוצאה מנשא למעלה מעשרה. מעבירו באויר כדו ואיש על כספו וגבוה מן הארץ עשרה קאמר, דלי כהנות על כספו נמתיקין היל' (רע"ב צב). והא' דמתן (לקמן ק). הורק' ד' אמות נחתה למעלה מעשרה כורק באויר, אלמא אן למעלה מעשרה רה"ר, וקא' זורק אגל מעביר מיין, דליק' מנני קסת במשק' נעירי צב). שני בתים של אדם אחד. (שד"בין פה). דמידלי חד ובתתי חד. חלמ' גבוה ואחמ' נתון, שמה חיוק מן הכותל גבוה ויל' גיע ופסול לרה"ר (טסו). המשלשל דפנות. כל מלמעלה למטה קריי ששלו (פוסה טו). טריל"ר נלע"ז (שד"בין פו). הסמלל מלמעלה למטה. הסמלל לארץ הסמללה אלף הסק' ואורא ונא כלפי מטה (פוסה טו ושד"בין טס).

רבינו הגנאל

ופירשו דלא גמר מפי רבי גיש זו אלא הוא טעמא דר' בה, וקילא אדם דן ק"ו בעצמו ואין אדם דן גיש מעצמו, ומאות' אתה למד רש' גיש דלא גמרא הוא ליכא למיסמך דה'. עקיבא כיון דלא הוה גמרא בדידה לפיכך נידחת ולא קיבלה ממנו. ואף לא עמד שאהרן נצטרע, ואי משום דכתיב ויחר אף ה' בו, בנוזיה בעלמא. נחבדר לנו מפסאק קמא דמתניתין פי' הוזרק מרה"ר לנוח ברה"י או מרה"י לנוח ברשות הרבים, ונעשת מחשבתו חייב. ופסאק תנינא דמתניתין הוזרק מרה"י לרה"י אחת ורה"י באמצע, ר' עקיבא מחייב וחכמים פוטרין, ולענין בעיא דרבא למטה

מעשרה פליגי, פשיטא לן דמושיט למעלה מעשרה ברה"ר ונח ברה"י חייב, וכן מושיט מרה"י לרה"י (והיינו מעביר ד' אמות ברה"ר) וכמוציא משוי' על כתיפו דמי, שהרי למעלה מעשרה הוא, וכן היה משא בני קהת ומלאכה היא. אלא מיהו מושיט מרה"י לרה"י אע"פ שלא הגיע ברה"ר עד ד' אמות חייב כיון דנח ברה"ר, שהרי הוא מוציא מרשות לרשות. אבל מובאה חפץ ברה"ר והעבירו ברשות הרבים ולא הניטו ולא הוציאו מרשות לרשות, אם העבירו ד' אמות חייב ואם לאו פטור. אלו כולן פשוטות הן. ובעיא דרבה גמי פשוטה היא. מרדנא מרה"י לרה"י ועובר ברה"ר עצמה, ר' עקיבא מחייב וחכמים פוטרין. ודייקין מדקתי ברשות הרבים עצמה פשיטא דלמטה מי' פליגי, ולא מיתוקמא במעביר כגון מוציא ומושיט, דהני אפילו למעלה מי' חייב, אלא לאו בזרק ולמטה מי' הוא דחייב ר"ע אבל למעלה מעשרה אפילו ר' עקיבא פוטר, והכא כהא קמיפלגי ר' עקיבא סבר אומרין קלוטה באויר כמי שהונחה דמי, ורבנן סביר לא אומרין קלוטה באויר כמה שהונחה דמי, ודרי' אלעזר פליגא וסבירא ליה דרבנן פטרי אפילו למטה מי', ור' עקיבא מחייב אפילו למעלה מעשרה טפחים, והאי דקתי ברה"ר עצמה להוריעך כוחן דרבנן דהלכתא כוותיהו. והא דאמר רב חלקיה בר טובי תוך שלשה דברי

א) עיין חוס' געיל ד' פ' ד"ה והא' והלן ד' ק' ד"ה לחמו משי"כ מו.

הזורק פרק אחד עשר שבת

ואלא הא גמיר גזירה שוה. וא"כ לא כסמו המורה דהוה ליה כמפורש. ומשני רבי יהודה בן בתירא לא גמרה ואין אדם דן ג"ש מעלמנו [נפסחים טו.]:
ואלא. לרבי יהודה: **מהיכן הוה**. באויו חטא מת דכתיב כי בחטאו מת^א: **מויעפילו**. ויעפילו לעלות וגו' שלא הרשיע כ"כ כחילול שבת: **שפנה מזרעו**. קדם ונתרפא: **והנה ידו מזורעת**. היינו לוקה בגופו: **ויוליאה והנה ידו**. אחר היוליאה מזורעת כשלג ובמדה טובה כמיב מחיקו והנה שבה: **נס כחור נס**. לאחר שחור ונעשה מטה צלען ולא כשהוא מנין דלא כתיב ויצלע תנין אהרן: ולא ילפינן זורק ממושיט. שהיה

ואלא הא גמר גזירה שוה^ב ג"ש לא גמר אלא מהיבא הוה י מויעפילו הוה כיוצא בדבר אתה אומר י^ביחר אף ה' במ וילך מלמד שאף אהרן נצטרע דברי רבי עקיבא אמר לו רבי יהודה בן בתירא עקיבא בין כך ובין כך אתה עתיד ליתן את הדין אם כדברך התורה כסתו

ואתה מגלה אותו ואם לאו אתה מוציא לעז על אותו צדיק ואלא הכתיב במ ההוא בנוזיה בעלמא תניא כמאן דאמר אף אהרן נצטרע דכתיב י^גיפן אהרן אל מרים והנה מצורעת תנא שפנה מצרעתו אמר ריש לקיש י^דהחושד בכשרים לוקה בגופו דכתיב י^הוהן לא יאמינו לי וגו' וגליא קמי קוב"ה דמהימני ישראל אמר לו הן מאמינים בני מאמינים ואתה אין סופך להאמין הן מאמינים דכתיב י^הויאמן העם בני מאמינים י^והאמין בי"י אתה אין סופך להאמין שנאמר י^זען לא האמנתם בי וגו' ממאי דלקה דכתיב י^חויאמר ה' לו עוד הבא נא ידך בחיך וגו': אמר רבא ואיתימא רבי יוסי בר' חנינא מדה טובה ממהרת לבא ממדת פורענות דאילו במדת פורענות כתיב י^יוציאה והנה ידו מצורעת כשלג ואילו במדה טובה כתיב ויוציאה מחיקו והנה שבה כבשרו מחיקו הוא דרשבה כבשרו י^יויבלע מטה אהרן את מטותם א"ר אלעזר י^ינס בתוך נס: מרה"י לרה"י כו': י^יבעי רבה למטה מעשרה פליגי ובהא פליגי דמ"ס אמרינן י^יקלוטה כמה שהונחה ומר סבר לא אמרינן קלוטה כמה שהונחה אבל למעלה מעשרה דברי הכל פטור ולא ילפינן זורק ממושיט או דילמא למעלה מעשרה פליגי ובהא פליגי דמר סבר ילפינן זורק ממושיט ומר סבר לא ילפינן זורק ממושיט אבל למטה מי' דברי הכל חייב מאי טעמא קלוטה כמה שהונחה דמיא אמר רב יוסף הא מילתא איבעיא ליה לרב חסדא ופשטה ניהליה רב המנונא מהא מרה"י לרה"י ועובר ברשות הרבים עצמה ר' עקיבא מחייב וחכמים פוטרין מדקאמר ברשות הרבים עצמה פשיטא למטה מעשרה פליגי ובמאי אילימא במעביר י^א למטה מעשרה הוא דמחייב למעלה מי' לא מחייב י^א והאמר ר' י^אאלעזר מוציא משוי' למעלה מעשרה חייב שכן משא בני קהת אלא לאו בזורק ולמטה מעשרה הוא דמחייב למעלה מעשרה לא מחייב ש"מ בקלוטה כמה שהונחה פליגי ש"מ ופליגא דר' אלעזר דאמר ר"א מחייב היה ר' עקיבא אפילו למעלה מי' והאי דקתני רה"ר עצמה להודיעך כחן דרבנן ופליגא דרב חלקיה בר טובי דאמר רב חלקיה בר טובי י^אתוך שלשה דברי הכל חייב למעלה מעשרה דברי הכל פטור מג' ועד י' באנו למחלוקת ר' עקיבא ורבנן תניא גמי הכי בתוך ג' דברי הכל חייב למעלה מי' אינו אלא משום י^בשבות ואם היו רשויות שלו מותר מג' ועד עשרה ר"ע מחייב י^בוחכמים פוטרין אמר מר אם היו רשויות שלו מותר לימא תהוי תיובתיה דרב דאיתמר י^בשני בתים בשני צדי רה"ר רבה בר רב הונא אמר רב י^באסור לזרוק מזה לזה ושמואל אמר מותר לזרוק מזה לזה ולא י^במי אוקימנא לההיא י^בכגון דמידלי חד ומתתי חד דזימנין גפל ואתי לאתויי אמר ליה רב חסדא לרב המנונא ואמרי לה רב המנונא לרב חסדא מנא הא מילתא דאמור רבנן כל פחות מג' י^בכלבוד דמי אמר ליה לפי שאי אפשר לה לרשות הרבים שתילקט במלקט וברהיטני אי הכי ג' נמי ותו הא דתנן י^בהמשלשל דפנות מלמעלה למטה אם הן גבוהין מן הארץ שלשה טפחים פסולה הא פחות מג' כשרה י^בהתם היינו טעמא משום דהויא לה מחיצה שהגרדיים בוקעין בה תינח למטה למעלה מאי איבא למימר אלא כל פחות משלשה כלבוד דמי הלכתא גמירי לה י^בת"ר מרה"ר לרה"ר ורה"י באמצע רבי מחייב י^בוחכמים פוטרין רב ושמואל דאמרי תרווייהו לא חייב רבי אלא ברה"י מקורה דאמרינן ביתא כמאן דמליא דמי אבל שאינו מקורה לא אמר רב י^בחנא אמר רב יהודה אמר שמואל מחייב היה רבי שתיים אחת משום הוצאה ואחת משום הכנסה יתיב רב חנא וקא קשיא ליה

למימרא

לעזי רש"י
פליגי"א. מקצועה.
מוסף תוספות
א. שלו. חוס' רה"ש.
רבינו חננאל (תמשיך)
הכל חייב, למעלה מי' דברי הכל פטור מחטאת ואינו אסור אלא משום שבות, מג' ועד י' ריש מחייב וחכמים פוטרין ותניא נמי הכי, פליגא אתרווייהו, אדרי' אלעזר דסבר אפילו (למטה) [למעלה] מי' פליגי, ולרב המנונא דסבר למטה מי' פליגי בעשרה כולוה, הא אמר מג' ועד י' כלבד הוא דפליגי, ותניא כוותיה. וסוגיין דשפתנין אסור לזרוק מרה"י לרה"י ורה"ר באמצע בתוך ג' לדברי הכל ואם זרק חייב טטאת ואע"ג דאמר רבא לקמן (ף ק) בתוך ג' לרבנן צריך הנחה ע"ג משהו, ובהוציאי יין (ף ק) אוקמינן בזרק, ככלל שאם לא נח אפילו ע"ג משהו לא מחייבי רבנן. הא לזרוב חלקיה בר טובי עדיפא דתניא כוותיה בהדיא, מג' ועד י' פטור אבל אסור כרבנן. למעלה מעשרה, אם אין אותן ב' רשויות שלו אסור לזרוק מזה לזה משום שבות, ואם הם ב' דיוטאות שלו זו כנגד זו ורה"ר ביניהם (משוות) [בשוות] מותר לזרוק מוז לזו. ואם היתה דיוטא אחת למעלה ואחת למטה שהזורק צריך להעזים ולזרוק אסור משום גזירה, גזרינן לזרוק דלמא נפלה ברה"ר עצמה ואתי לעוליה מרה"ר לרה"י. ותרנומא נמי להא דרב דאמר ב' בתים שלו בשני צדי רה"ר אסור לזרוק זו לזו, דמידלי חד ומיתתי חד כדרפשינא. והלכתא כוותיה דרב ובלבד דלמעלה מעשרה נפלו. ואסיקנא כל פחות מג' טפחים כלבוד דמי, בין למעלה כגון הרחקת סכך מן הדפנות וכיוצא בה ובין למטה, הילכתא גמירי לה. ת"ר הזורק מרה"ר לרה"ר דאמצע ר' מחייב וחכמים פוטרין. פי' כגון שזרק מרה"ר ונתכוון לנוח ברה"ר אחד ולא נתכוון כדי שינוח ברה"י וגם לא נח ברה"י, אלא [הן]עברה בלבד העבירה ברה"י ונח ברה"י שנתכוון כדי שינוח בו. ואין במקום שזרק עד מקום שנח ד' אמות דכיון דאין ביניהם ד' אמות פטרי רבנן. ורבי סבר קלוטה באויר כמי שהונחה בקרקע דמיו. רב ושמואל דאמרי תרווייהו לא חייב רבי אלא בזמן שעברה ברה"י מקורה דסבר ביתה כמאן דמלי דמי וכאילו נחה ברה"י, ונמצא מכניס ומוציא מרשות לרשות. ואע"ג דלית חמן ד' אמות חייב. ומפרשא בגיטין בהוזרק טט. אבל הזורק דרך רה"י שאינו מקורה לא מחייב ר' ולא אמר קלוטה כמי שהונחה. אמר רב יהודה אמר שמואל מחייב היה רבי שתיים אחת משום הכנסה ואחת משום הוצאה.

צו.

א ב ג מיי' פי"ג מהל' שבת הלכה טז סנה לאוין סה:

ד ז ה מיי' פט"ו שם הל' ט סנה שם טו"ע א"ח סי' שג סעף א':

ח ז מיי' פי"ג שם הלכה טז:

תורה אור השלם

1 ויעצלו ל'עלות אל ראש הקר' וארזן בריח י' ומשה לא קוש מקרב ה'מחנה: במדבר יד מד

2 ויחר אף י' בם וילך: במדבר יב ט

3 ויהשגן קר מעל הקהל ודעה מרים מערעת כשלג ויפן ארזין אל מרים ודעה מערעת: במדבר יב י
4 ויען משה ויאמר וקל לא יאמינו לי ולא ישמע בקלי כי יאמרו לא נראה אליך י? שמות ד א
5 ויאמן העם וישמעו כי פקד י' את בני ישראל ובי ראה את ענני וקרו וישתחוו: שמות ד א
6 ויאמן בני ויחשבו לו יצקה: בראשית טו ו
7 ויאמר י' אל משה ואל אהרן יען לא האמנתם בי להקדשני לעניי בני ישראל לכן לא תביאי את הקהל הזה אל הארץ אשר נתיי קלום: במדבר כ ב
8 ויאמר י' לו עוד הבא נא דרך בחיך וקבא ידו בדקוק ויוצאה ודעה ידו מערעת כשלג: שמות ד ו
9 ויאמר השב דרך אל חיקך וקשב ידו אל חיקו ויוצאה מחיקו וקבא ידו שכה כבשרו: שמות ד ז
10 וישליכו איש משהו ויזרו להנכיח ויבלע מטה אהרן את מטהם:

שמות ז יב

לעזי רש"י

פליגי"א. מקצועה.

מוסף תוספות

א. שלו. חוס' רה"ש.

רבינו חננאל

הכל חייב, למעלה מי' דברי הכל פטור מחטאת ואינו אסור אלא משום שבות, מג' ועד י' ריש מחייב וחכמים פוטרין ותניא נמי הכי, פליגא אתרווייהו, אדרי' אלעזר דסבר אפילו (למטה) [למעלה] מי' פליגי, ולרב המנונא דסבר למטה מי' פליגי בעשרה כולוה, הא אמר מג' ועד י' כלבד הוא דפליגי, ותניא כוותיה. וסוגיין דשפתנין אסור לזרוק מרה"י לרה"י ורה"ר באמצע בתוך ג' לדברי הכל ואם זרק חייב טטאת ואע"ג דאמר רבא לקמן (ף ק) בתוך ג' לרבנן צריך הנחה ע"ג משהו, ובהוציאי יין (ף ק) אוקמינן בזרק, ככלל שאם לא נח אפילו ע"ג משהו לא מחייבי רבנן. הא לזרוב חלקיה בר טובי עדיפא דתניא כוותיה בהדיא, מג' ועד י' פטור אבל אסור כרבנן. למעלה מעשרה, אם אין אותן ב' רשויות שלו אסור לזרוק מזה לזה משום שבות, ואם הם ב' דיוטאות שלו זו כנגד זו ורה"ר ביניהם (משוות) [בשוות] מותר לזרוק מוז לזו. ואם היתה דיוטא אחת למעלה ואחת למטה שהזורק צריך להעזים ולזרוק אסור משום גזירה, גזרינן לזרוק דלמא נפלה ברה"ר עצמה ואתי לעוליה מרה"ר לרה"י. ותרנומא נמי להא דרב דאמר ב' בתים שלו בשני צדי רה"ר אסור לזרוק זו לזו, דמידלי חד ומיתתי חד כדרפשינא. והלכתא כוותיה דרב ובלבד דלמעלה מעשרה נפלו. ואסיקנא כל פחות מג' טפחים כלבוד דמי, בין למעלה כגון הרחקת סכך מן הדפנות וכיוצא בה ובין למטה, הילכתא גמירי לה. ת"ר הזורק מרה"ר לרה"ר דאמצע ר' מחייב וחכמים פוטרין. פי' כגון שזרק מרה"ר ונתכוון לנוח ברה"ר אחד ולא נתכוון כדי שינוח ברה"י וגם לא נח ברה"י, אלא [הן]עברה בלבד העבירה ברה"י ונח ברה"י שנתכוון כדי שינוח בו. ואין במקום שזרק עד מקום שנח ד' אמות דכיון דאין ביניהם ד' אמות פטרי רבנן. ורבי סבר קלוטה באויר כמי שהונחה בקרקע דמיו. רב ושמואל דאמרי תרווייהו לא חייב רבי אלא בזמן שעברה ברה"י מקורה דסבר ביתה כמאן דמלי דמי וכאילו נחה ברה"י, ונמצא מכניס ומוציא מרשות לרשות. ואע"ג דלית חמן ד' אמות חייב. ומפרשא בגיטין בהוזרק טט. אבל הזורק דרך רה"י שאינו מקורה לא מחייב ר' ולא אמר קלוטה כמי שהונחה. אמר רב יהודה אמר שמואל מחייב היה רבי שתיים אחת משום הכנסה ואחת משום הוצאה.